

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

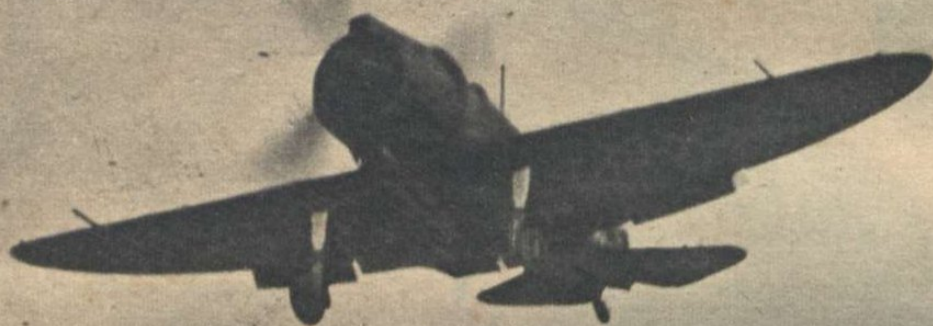
BUDAPEST, 1943. SZEPTEMBER 22. — III. ÉVFOLYAM 39. SZÁM

ÁRA:
30
FILLÉR

A DUCE

MAGYAR

A vadászpilótát az ellenséges légitvékenység megállításának és a saját repülőkhöz zavartalanabb működésének szükségessége tette nagygyá. A vadászpilóta tehát kimondottan légi harcra kész. Igen nagy sebességgel és fölényes tűzerővel rendelkezik, emellett főleg gyors emelkedőképessége és furgesége biztosít számára vitathatatlan előnyt a szüntelen mozgás közben lejátszódó légi párhuzarban, a hozzáképest lomha bombázó- és felderítőgépekkel szemben.

A trianoni aléltóság után életrehívott magyar légierő az első világháború magyar repülő hőseinek vetéséből kelt ki. A fiúk méltóknak bizonyultak a hős apákhoz. A magyar vadászpilóták hívek maradtak littebei Kis József és társainak hagyományaihoz és ahogy derekasan megállták helyüket a végtelen Sarmata-síkságon, ugyanúgy készen állanak arra is, hogy a családi otthonot, munkahelyet megvédjék a légitámadások pusztító bombáitól!

A magyar vadászpilóták felkészülten állják a vártat, mert tudják, hogy szükség esetén reájuk hárul a légvédelem súlya. Erről a felkészültségről számol be a Magyar Futár képsorozata.

(Jánosffy Endre felvétele)

1.
VADÁSZAINK ÁLLANDO KÉSZÜLTSEGBEN VÁRJÁK A BEVETÉSI PARANCSTOT az ország repülőterein. A várakozás perceit olvasással, beszélgetéssel töltik a repülőgépvezetők, a telefon azonban mindig kéznél van, hogy késedelem nélkül...

4.
A rádió-gépkocsi egyre onija az újabb parancsokai. A rajparancsnok a felszálló gépek feladatát osztja ki...

2.
...vehessék a riasztási parancsot. Néhány rövid, határozott utasítás és...

VADÁSZREPÜLŐK

3. ... a vadászgépek személyzete futólépésben hagyja el az épületet és gépeihez siet.

6. ... feldördülnek a motorok, a gépek kormányza mellé beül a gép vezetője

5. ... a magasabb parancsnokságról megérkezik rádió útján az utolsó utasítás is. Még néhány pillanat és...

FOLYTATÁS A
TULOLDALON

7.

7.

A szerelők a beidegződött mozdulat gyorsaságával és pontosságával segédkeznek, — pillanatok alatt elkészül a bekötéssel is a pilóta. Harsogó gépzaj tölti meg a levegőt...

9.

9.

...felszállásra készen állanak a gépek. Pár száz méternyi nekifutás után a fúrge vadászok felemelkednek a levegőbe és...

10.

... rövid időn belül már a felhők között járnak. Büszke szeretettel és örömmel kísérjük minden útjukat — a fiatal magyar légierő az ezeréves katonanemzet hagyományaihoz híven, lelkesedéssel és önfeláldozó bátorsággal őrködik Magyarország biztonsága felett.

8.

... a motorok egyre magasabb fordulatszámmal járnak, a szerelők eltávolítják a gépek kerekei alól a kitémasztó-ékeket. Alig néhány perc telt csak el a riasztás óta és máris...

8.

10.

HÉTRŐL HÉTRE

DP

A méltányos

gondolkodásmód, az eszmék, a nézetek és a politikai irányzatok lényegének józan értékelése és a nemzetközi helyzet tárgyilagos elbírálása volna az a három szempont, amely a magyar jövővért folytatott nagy küzdelemben, az egymásra utalt erők közmegegyezését a nemzet javára biztosítaná. Nem a vélemények elszűrkítéséből s az emberi akaratot formáló hitek feladásából származik az összetartás, hanem a legfőbb közös életcélok elsőbbségének fegyelmezett szolgálatából! Minél nehezebbek az idők, annál fontosabb a cifraság, a sallang, a lényegtelen, s a személyi és a pártpolitikai zsörtölődés önkéntes feladása és a figyelem rávezetése a nemzeti létecélokra. Az alapvető kérdésekben nem szűnhetik meg az öntudatos és határozott politikai küzdelem soha, mert — hogy egyszerű példát említsünk, — nem lehet egy ország egyszerre és egyidőben bolsevistaelenes és bolsevistabarát, gerincének megroppanása nélkül. A feltétlen közbéke tehát fából való vaskarika. Ahogy a folyó vizét a partok tartják mozgásban, úgy a nemzeti politika is csak az életszemlélet közösségének szilárd partjai között egyesítheti öncélúságának erőit. A szétterpeszkedett vadvizeket és mocsarakat éppen úgy nem lehet motorhajásra felhasználni, mint a bavatag, iránytalan, s a mindennapi események hatása alatt ide-oda hajladozó embereket a nemzet vezetésére. Az egységesítő szólásoknak ez a meggon-dolás szab természetes határt s jogos a gyanak-vása a nemzeti gondolat híveinek, hogy a demokráciában való általános felolvadás sok titokzatos híve, nem a magyarság erő kifejtését szorgalmazza ömlengő frázisaival, hanem a hullóknak hasznos mocsarakról álmodozik és — partszakadásra spekulál!...

Ellenzéki

álláspontunk nem akadályozza annak, hogy az ország szempontjából jónak és helyesnek vallott nézeteket akkor is hirdessük és helyeseljük, ha kormányzati, vagy más oldalon hangzanak el. Nem ismerünk féltékenységet, elsőbbségi jogot, véleménykiszajátítást, sérelmet, vagy önkényeskedő külön utat, amikor félreérthetetlen jelét látjuk a nemzetvédelem szándékának s szívből segítünk hirdetni az ország minden részében Antal István propagandaminiszter szavát és ítéletét az idegháború elfajult módszereinek megbélyegzéséről. Valljuk, — ha kell, a tizedik, vagy századik sorban, — hogy a gyávaság és a kalandorpolitika külföldi mérgét csempészik be az országba azok, akik felelőtlenül „orientálódnak” s egyelőre letagadott szándékaikat, a szabadság, a függetlenség és a demokrácia jelszavai mögül vigyorogtatják elő! Ahogy Antal István mondotta: „ez az idegen és idegenpropaganda nem a maga valódi arculatában jelentkezik az országban, de hamis és hazug kalózlöbögővel akarja megtevesztetni a tájékozatlan közvéleményt: demokratikus jelszavakat hangoztat, függetlenségi törekvéseket hirdet. Kossuth Lajos nevét veszi ajkára, a magyar nép jövőjéért aggódik, a „szabadság és az emberiség” nevében tetszeleg és a magyar nép „felszabadításáért” száll síkra — holott mindezek mögött a legalattomosabb szándék, a legdurvább erőszak, a legkegyetlenebb alávetettség és a legborzalmasabb zsar-

nokság készül rohamra, a magyarság belső frontjának áttörésére. Legutóbbi manővere az úgynevezett „békepárt” köpönyegében jelentkezett s ügyes ravaszsággal spekulálva a közvélemény békevágára — mert ez a békevág természetesen nálunk is megvan, mint minden más országában a világnak — nem kevesebbre akarja rábírtani a magyarságot, minthogy tehetetlen és szánalmas játékbábként szolgáltatassa ki magát ellenségei kényének-kedvének. Ami e probléma közbiztonsági részét illeti, az aljas propaganda terjesztői már lakat alatt vannak és cimboráik is odakerülnek. Ami azonban e propaganda belső tartalmát és mérgező tendenciáját illeti, azt nem hagyhatjuk figyelmen kívül. Annál kevésbé, mert e propaganda a tipikus példája annak, miként lehet a legveszedelmesebb mérgező és fertőző anyagot a legártatlanabb csomagolásban feltálatlani a naiv és jóhiszemű emberek előtt. Nagyon csalogódnak azok, akik azt hiszik, hogy a béke ügyét nyavalygással, fejlgatással, csodavarással, erőtlenséggel, hízlegéssel, felajánlközásokkal s nemzeti önértetünk megtagadásával lehet szolgálni. Ilyen eszközökkel csak a megvetést érjük el még ellenségeink részéről is: azt a békét, amit mi akarunk s amiért tiszta fegyverekkel harcolunk, csak erővel, hitel, önértettel, becsülettel és jó magyar vitézi rezolúcióval lehet kiverekedni! Régen jegyeztünk fel közéleti beszédet olyan helyesléssel és megnyugvással, mint Antal István fentidézett szavait...

És mi lenne

ha legalább a sajtó megértene és megfogadná a magyarság helyzetével és roppant feladataival indokolt rendteremtő intelmeket? A veszélytelennek látszó személyi piszkálódások tollnokai végignézhethetnek egyszer az összes külföldi lapokat, — az ellenséges és a baráti országok sajtóját egyaránt, — a saját szemikkel győződni meg arról, hogy mindenütt megszüntették már régen a személyeskedő felelések, csúfolódások és burkolt rágalmak selejtes és valóban zsidós módszereit. Sokkal tragikusabb a világerők megütközése, mélyebbek az ellentétek és súlyosabbak a bekövetkező fordulatok, semhogy az érzékű emberek figyelmét irodalmi pojkáik, hetvenkedő ripacsok és a komoly viták vezetésére képtelen nyegle humorvigécek téríthessék el az élet és a halál kérdéseinek megfontolásától, — ki tudja, milyen ravaszul elbújtatott szándékok érdekében?! Egy-egy derűs oldalvágás miatt senki sem panaszkodik s a jóízű nevetés az élet sója, veszedelmes időkben is. A kemény bírálat joga megilleti a sajtót s bizony igen sokszor csak nehéz és haragos szellemi viaskodásban tisztul meg és formálódik ki a gondolat. De hová csellengett el sajtónk egy tekintélyes szárnyfelületén az újságírói áltevékenység? Vannak nagyradagadt tintacseppentők, akik még sohasem mondták meg, hogy mit akarnak s miben hisznek, csak más lapokból firkálják ki az idézeteket, viszonytalanul s rosszindulatúan és hozzálőtyintenek néhány bárgyú megjegyzést, szellemtelenségük bizonyítására. Ezt a gyermekded módszert, természetesen az összes lapok ellen alkalmazni lehet s csak a megfelelő izléstelenség szükséges állandósított használatához. Ész viszont és tanultság nem szükséges hozzá... Ezért terjed és divatozik, amíg a magyar közvélemény meg nem unja és észre nem veszi, hogy csalás és ámtás, — a szórakoztatás!

Wolff Károlyról

írta az alábbi jellemző sorokat egy baloldali újság: „Szerényen, de a leghatározottabban visszautasítjuk Tóth Lászlónak azt a tételét, amely Wolff Károly politikáját mint a keresztény nemzeti demokrácia csúcsteljesítményét igyekszik feltüntetni, Wolff Károlyt magát pedig a demokratikus politikusként nevezi. Ezzel szemben mi azt állítjuk, hogy Wolff Károly politikája megtagadása volt az igazi demokráciának, Wolff Károly pedig előfutárja, szellemi szálláscsinálója mindazoknak a mozgalmaknak, amelyek a demokráciát nemcsak megtagadták, de lenézték, megvetették, gyűlölték, mert nem

akartak ellenvéleményt megfúrni, mert féltek minden igaz szókimondástól, írás-, szólás- és lelkiismeretszabadságtól. A tárgyilagos történetírás ki fogja mutatni, hogy Wolff Károly volt egyike a szélsőjobboldali politika kútfoínak, szellemi ősszüdőinek, akinek magatartása, politikája előkészítette, felszántotta, megporhanyította a középosztály egy részének lelkét a szélsőjobboldali jelszavak válogatás nélküli befogadására, kicsíráztatására. Épp ezért Wolff Károlyt a demokrácia apostolaként, bajvivőjeként feltüntetni legalábbis vaskos történelmi tévedés. Wolff Károly és a demokráciát tagadó szélsőjobboldal között éppolyan szellemi rokonság áll fenn, mint Lueger és a német nemzeti szocializmus között. Az a körülmény, amit Tóth László felemlít, hogy Wolff Károly teremtette meg a keresztény városházát Budapesten, nem nevezhető éppenséggel demokratikus hősi cselekedetnek. Azóta sok mindent árjásítottak nálunk is, másutt is, de nem a demokrácia eszközeivel.” A megboldogult nagy keresztény politikus és a meggyőződéses puritán ember alakjáig nem fröccsen fel ez a támadás. Wolff Károlynak halhatatlan érdeme, hogy a budapesti városházáról kisöpörte az idegen faji uralom képviselőit s a Városháza pontosan annyival jobb, mint amennyit Wolff Károly eszméiből a vezetésében megvalósítottak! A demokrácia hirtelenül előugrott új gárdistáinak minden szélsőség, ami nem zsidóuralom s már csak azt kérdezhetjük meg illő bámulattal, hogy milyennek képzelik el „a demokrácia eszközeivel” végrehajtott árjásítást?... Csak talán nem olyképpen, hogy minden árja tűnjön el a közéletből, széles helyet hagyjan a sémitáknak? Mert az ilyen eltűlt ábrándozás, a költő szavai szerint, — kancsalul festett egekbe néz...

Két erkölcs?

Két mérték? Két igazság? Avagy a zsákból kibújt szög a kellőnek hitt pillanatban? Ilyenforma kérdések ostromolják önkéntelenül az embert, amikor a marxizmus közlönyében a nagy beszámolót olvassa a svájci szociáldemokraták winterthuri pártgyűléséről. A jelentésből kiderül, hogy valamelyes nézeteltérés is kavargott Winterthurban, mert a parlamenti csoport jelentését 306:90 szavazataránnyal fogadták el s Oprecht elnök erősen hangsúlyozta, hogy az egységet csak akkor lehet megvédeni, „ha az egyes elvtársak, a különböző szervezetelekben nem hangoztatnak a pártvezetőség álláspontjával ellentétes nézeteket...” A svájci szociáldemokraták belső dolgaihoz minékünk semmi közünk sincs, de talán szabad puha udvariassággal hozzászólni a hazai marxisták lapjának következő mondatához: „A pártgyűlésen Oprecht elvtárs foglalta össze a tanácskozás eredményeit és megállapította, hogy ez a pártgyűlés a bizalom pártgyűlésévé lépett elő...” Rendben van. Mindig tudtuk, hogy a II. Internacionáléba tömörült marxisták úgyanúgy, mint a III. Internacionálé hívei, fajra, korra, nemre és országra való tekintet nélkül, egymást „elvtárs”-nak nevezik. Ha tehát Magyarországon a munkáskérdés magyar harcosa nem szociáldemokrata párttag, az nem elvtárs, de a marokkói zsidó olajügynök is elvtárs, nálunk és mindenütt, ha belépett egy marxista szervezetbe. Nem is tiltakozunk a tényleges állapot ellen, de azt kérdezzük csendesen, hogy micsoda feneketlen mélységekben található meg a marxisták erkölcsi alapja, a nemzeti gondolat nevében megteremtett együttműködések állandó megrohmozásához? Mi az a viczorogva támadott „idegen eszmé”? Ki hisz a nagyhangú mellédöngetések őszinteségében, amikor megcáfolatlanul bizonyos, hogy a nacionalisták sohasem teremtettek egymás között olyan szoros pártszervezeti formákat és nem vettek fel az „elvtársi” összetartozáshoz hasonlatos elnevezéseket sem, ahogy a marxizmus hívei tették. A nacionalizmus becsületesen elismeri a magunk népének és hazájának mindennekfölötti fontosságát s csak ezen az alapon hajlandó szövetkezni s baráti együttélést teremteni a hasonló gondolkodású nemzetekkel. De hogy azok vádolhassanak bennünket a nemzeti érdek elárulásával, akik „Oprecht elvtársat” írnak, — az, már tényleg a politikai szégyetlenség világrekordja!

A HORTHY MIKLÓS NEMZETI REPÜLŐALAP

PILOTÁVIZSGÁJA
A BUDAÖRSI REPÜLŐTÉREN

EMBER SÁNDOR, a Nemzeti Repülő
Alap elnöke beszél

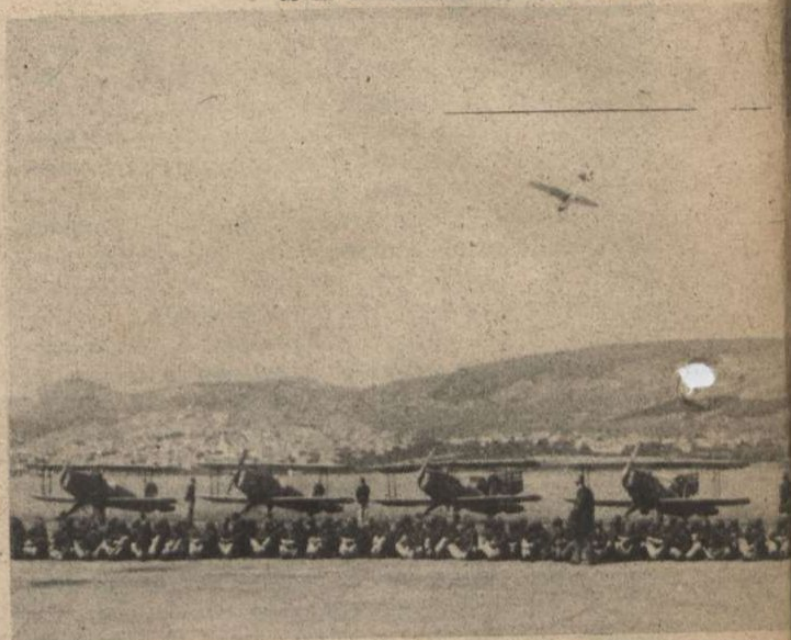
OKTATÓK ÖTÖS KÖTELEKREPÜLÉSE a vizsga bemutatóján

A VIZSGÁZÓ PILOTAJELÖLTEK díszmenetben vonulnak fel a vizsgára

VIZSGAREPÜLÉS; felszállás önállóan a bemutatón

M 22. VITORLÁZÓ MŰREPÜLÉSE

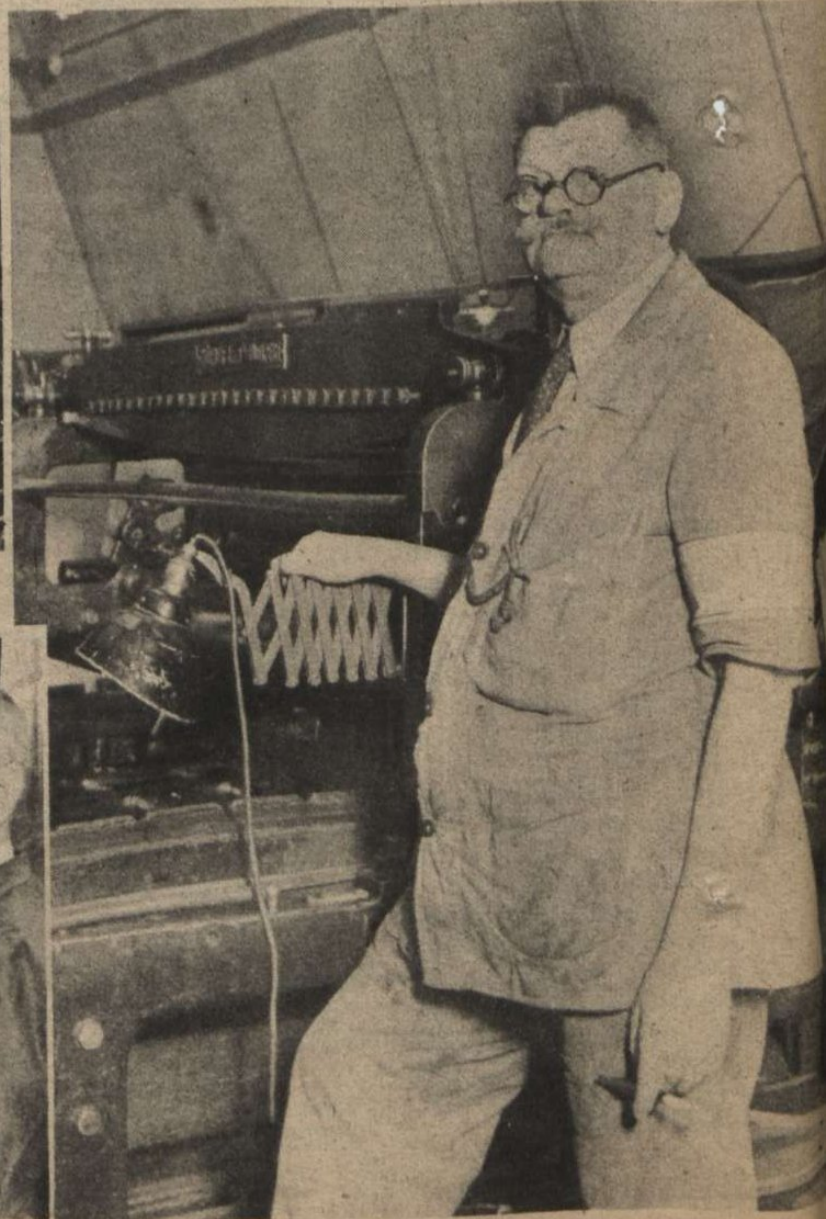

A MAGYAR MUNKA HŐSEI

HAT DERÉK MAGYAR NYOMDAI AL-
KALMAZOTTAT ünnepel a Pallas Iro-
dalmi és Nyomdai Rt. munkásságuknak
ötvenedik évfordulóján. A magyar tár-
sadalom szeretettel és büszkeséggel
fordul az ünnepek felé és igaz meg-
becsüléssel tiszteleg a munkában eltöl-
tött esztendőik hősei előtt

Magyar

JURÁK HENRIK gépmester

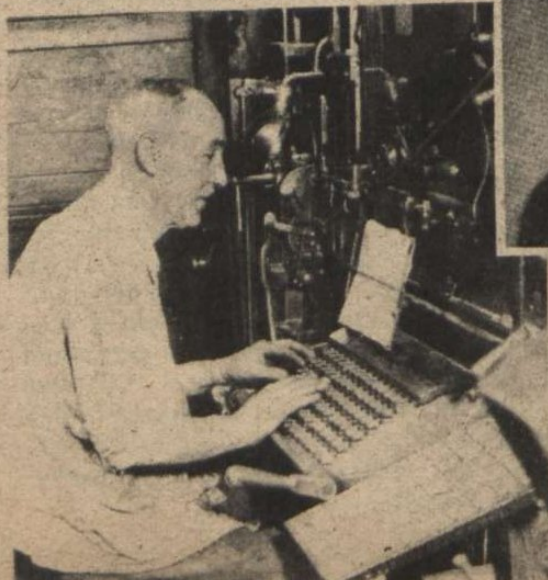
RÓTH KÁROLY
segédmunkás

ÖZV. PETRASEK PÁLNÉ
PATONAI JULIANNA berakónő

WRZAVA VILMA
berakónő

MORHARDT VIL-
MOS gépszedő-
szerelő

LŐCSEY LAJOS
gépszedő

FELHOK KÖZÖTT

A HÖSI HALÁLT HALT KORMÁNYZÓ-
HELYETTES szobrát most avatták fel
Zentán. Képünk: a leleplezésen meg-
koszorúzzák Zenta új szobrát. Az emlék-
mű Tóth István szobrászművész
alkotása

HERCZEG FERENC 80 EYES!
A magyar irodalmi körök nagy
szeretettel ünnepelték irodalmunk
legnagyobb élő mesterét

ULLEIN-REVICZKY ANTAL
rendkívül követ és meghatal-
mazott miniszter Magyaror-
szág új stockholmi követe

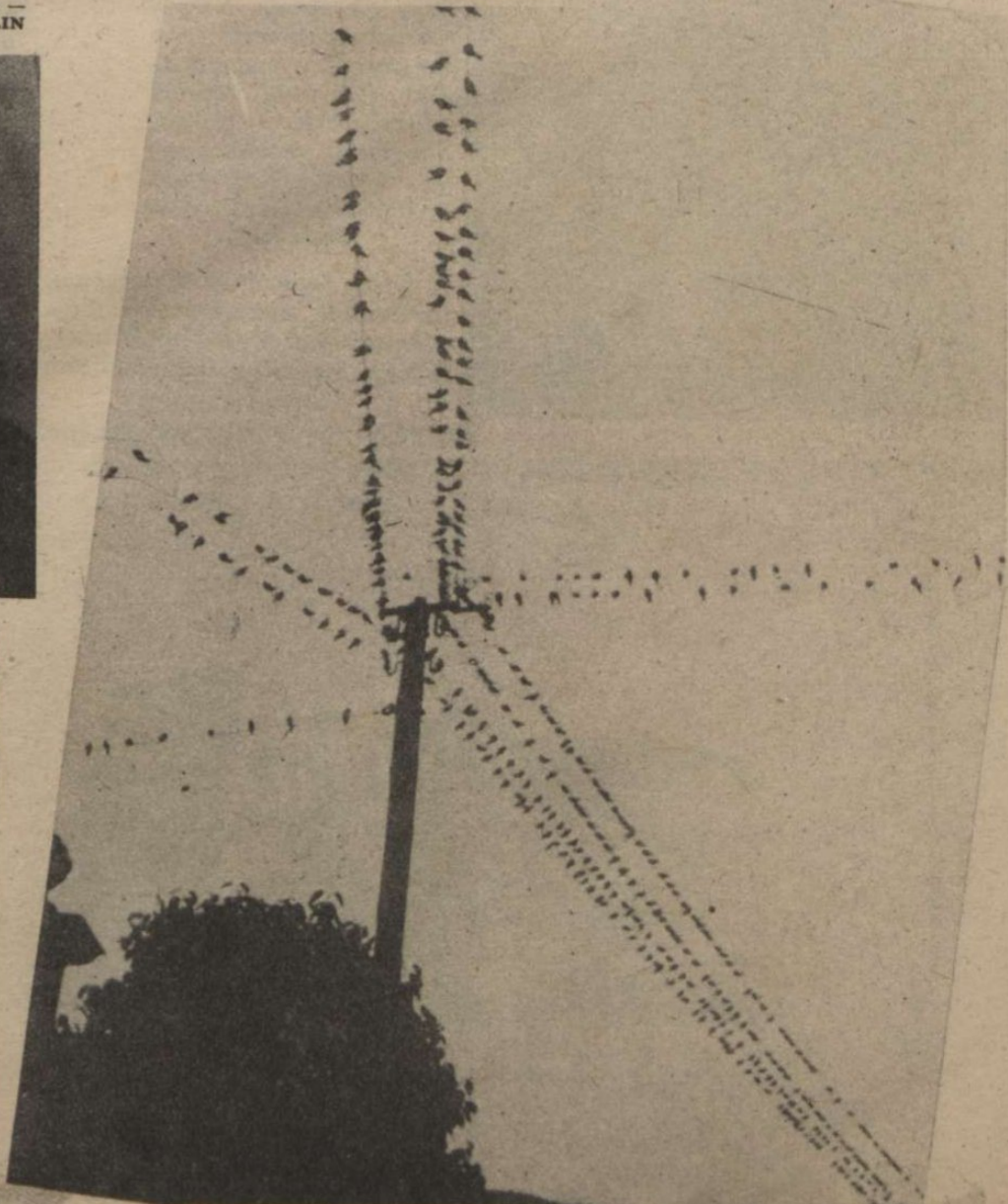
Képhivado

A MAGYAR SAJTÓSZOLGÁLAT ÁTSZERVEZÉSE

baróthy BEDE ISTVÁN követségi tanácsos, a külügyminisztérium sajtóosztályának vezetője (baloldalt). —
HAEFFLER ISTVÁN miniszteri osztálytanácsos, a sajtópolitikai ügyosztály új vezetője (középen). — DULIN
ELEK miniszteri tanácsos, a sajtóközigazgatási ügyosztály most kinevezett vezetője (jobboldalt).

NAGYARÁNYO MOTORKERÉKPÁR-RAZZIA.
Lopott, kölcsönkért motorral és hajtási igazolvány
nélkül futkosó motorkerékpárosok tették szükségessé
a budapesti rendőrség erőteljes közbelépését. Rendőrök
és polgárőrház rendőrök igazoltatták a motorosokat

OLASZORSZÁGI

1-20 Berlin/C 3240 234 16/9 2045 =

= D = Magyar Futár Budapest/2 10-talnak 3/ =

A megszabadított Mussolini! Történelem ez a kép! A boldog német ejtőernyősök között Mussolini elhagyja a Gran Sasso magaslatának börtönét.
(A Magyar Futár rádióképe)

↑ Ahonnan Mussolinit kiszabadították! A Gran Sasso 2900 méter magas csúcsa, az előtérben a feledésbe merült Campo Imperatore, amely egy 800 méteres szakadék szélére épült.

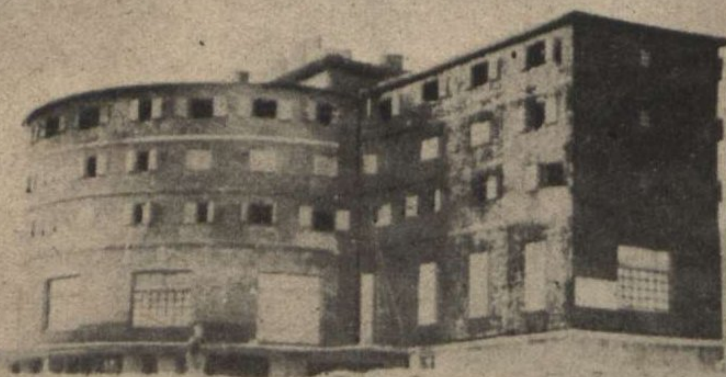
← Ötő Skorzeny SS-főrohamcsapatvezető, a Mussolinit megszabadító ejtőernyős kötelék parancsnoka. Hitler Skorzeny főrohamcsapatvezetőt a Vaskereszt lovagkeresztjével tüntette ki

A Gran Sasso régi kastélyának történelmi nevezetességű balszárnya, ahol Mussolinit őrizték. A kép Mussolini kiszabadítása után készült!

(A Magyar Futár rádióképe)

MAGYAR FUTAR BUDAPEST - DEUTSCHE FALLSCHIRM. AGER VOR HOTEL GRAN SASSO NACH DUCE-BEFREIUNG - PRESSEHOFMANN

18-Berlin C 3240 234 16/9 2045 =
Magyar Futár Budapest =

ESEMÉNYEK

Farinacci alakította meg Északolaszországban az első fasiszta ellenkormányt, Mussolini kiszabadítása előtt.

A német SS kis ejtőernyős kötelékei. átveszik sértetlenül az olasz harckocsikat. (A Magyar Futár rádióképe)

9 Berlin C 3139 234 13/9. 1125
Magyar Futár Postafiók 37 Budapest 2

Milánóba minden komoly összetűzés nélkül vonult be a német hadsereg élcsapata. (A Magyar Futár rádióképe)

8 Berlin C 3138 234 13/9. 1125
Magyar Futár Postafiók 37 Budapest 2

A lerakott fegyverek egy északolaszországi kaszárnya udvarán. (A Magyar Futár rádióképe)

Milánóban a lakosság békésen megvizsgálja a városba bevonult német harckocsikat. (A Magyar Futár rádióképe)

Alessandro Pavolini, a volt olasz propaganda-miniszter, akit a Badoglio-kormány fogságából kiszabadított Mussolini az új köztársasági fasiszta párt főtitkárának nevezett ki.

Pármában az SS-páncéltörő alakulatok percek alatt megszállták a legfőbb pontokat s megkezdték a helyőrség lefegyverzését.

10 Berlin C 3140 234 13/9. 1125
Magyar Futár Postafiók 37 Budapest 2

(A Magyar Futár rádióképe)

11 Berlin C 3141 234 13/9- 1125
Magyar Futár Postafiak 37 Budapest 2

A pármay citadella a város német megszállása után.
(A Magyar Futár rádióképe)

Renato Ricci altábornagyot Mussolini, a 6 számú napiparancsában, a nemzeti biztonság önkéntes miliciájának főparancsnokává nevezte ki

Nr 12 Berlin C 3178 234 14/9 1610
Magyar Futár Budapest 2 Postafiak 37

Az első német ejtőernyősök Róma külvárosában!
(A Magyar Futár rádióképe)

A római belügyminisztérium épületét német ejtőernyős csapatok védelmükbe veszik, a Badoglio-kormány elmenekülése után.
(A Magyar Futár rádióképe)

Nr 13 Berlin C 3183 234 14/9 1610
Magyar Futár Budapest 2 Postafiak 37

A német csapatok bevonulása Róma külvárosába. ↑
(A Magyar Futár rádióképe)

A salernoi öböl bejárata. Az öbölben eddig 5 angolszász cirkáló, 4 romboló és 94.000 tonnányi csapatszállító hajó sülyedt el; súlyosan megrongálódott további 7 cirkáló és 470.000 tonnányi, összesen 92 szállító-, teher- és tartályhajó.

14 Berlin C 3188 234 14/9 1930
Magyar Futár Budapest 2 Ungarn Postafiak 37

Orbis-Funkbild. "Tempo-Budapest". - Deutsche Fallschirmjäger nehmen italienischen Innenministerium (im Hintergrund) unter Bombardierung.

A nápolyi kikötő

Terruzzi tábornok volt gyarmatügyi miniszter, akit néhány órával a Badoglio-kormány által elrendelt agyonlövés előtt szabadítottak ki a német csapatok. Terruzzi tábornokot egy régi várkastélyban tartották fogva Róma közelében.

Rommel vezértábornagy Északolaszországban

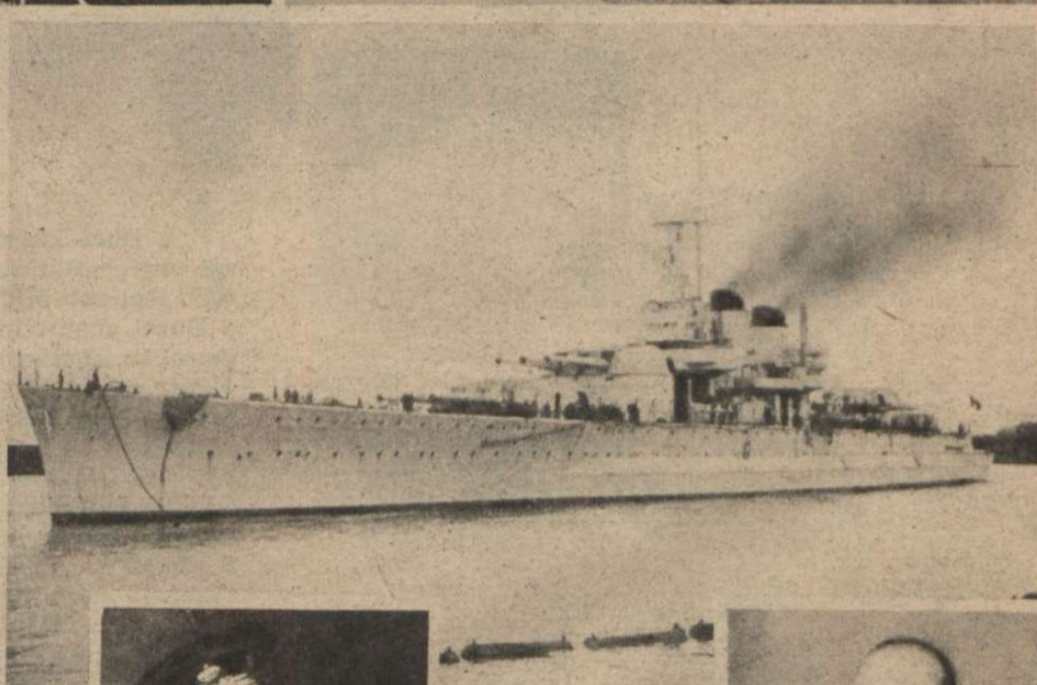

↑Páncéltornyos olasz űtegek a salernói öbölben. Már a németek tüzelnek velük az angol-szász hajóhadra.

←Ugo Cavallero tábornagy, az olasz vezérkar volt főnöke a fogságból való kiszabadítása után öngyilkosságot követett el

Amalfi városa, a salernói nagy csata körzetében

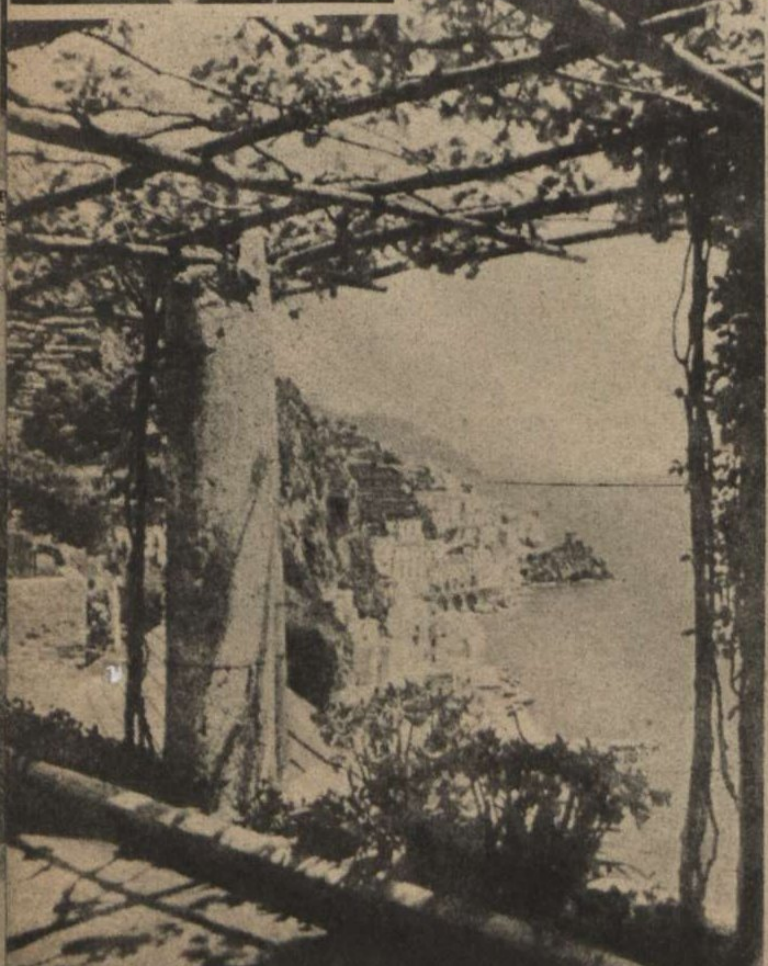
A „Róma” olasz csatahajót német repülőgépek elsüllyesztették a szardíniai vizeken, amikor be akart futni egy angolszászok által megszállt kikötőbe. A „Róma” az olasz hadiflotta egyik legmodernebb egysége volt; a 35.000 tonnás csatahajón 9 db 38.1 cm-es és 12 db 15.2 cm-es nehézágyú, 12 db 9 cm-es légvédelmi ágyú, 40 gépfegyver, 3 vizirepülőgéphordozó készülék és 1350 főnyi legénység volt. Sebessége 30 csomó volt óránként.

Megszabadított fasiszta vezérférjak! A gyorsan cselekvő német csapatok idejében megmenették a Badoglio-kormány rendeletére letartóztatott Riccardi volt külkereskedelmi minisztert (baloldalt) és Galbiati tábornokot (jobbaldalt)

Rositano, a salernói öböl partmenti városkája. A hegyvonulatokat már mindenütt a németek szállották meg s Kesselring hadosztályai a partvidékre szorították az angol és amerikai egységeket

MUSSOLINI KISZABADÍTÁSA

A GRAN-SASSOI HŐSTETT

MEGÉRKEZIK AZ ELSŐ NÉMET REPÜLŐGÉP A GRAN SASSO MEGALATÁRA.

A Duce kiszabadítására irányuló vállalkozás végrehajtásával megbízott SS rohamvezető több leplezett felderítéssel megállapította, hogy a Ducet augusztus 28-án Santa Maddalena szigetről az Abruzzok területére, a több mint 2900 méter magas Gran Sasso-ra vitték, ahol egy régebbi hegyi szállóban néhány száz karabinieri őrizetében fogva tartották. Az épületet a völgyből csak drótkötélvasúton lehetett elérni. Ezen minden forgalmat lezárták s a pálya felső állomásáról bármikor le lehetett állítani. A Duce fogságának helyéhez tehát a völgyből csak többórás nehéz hegymászással lehetett feljutni. Miután légi felderítők és hírszerzők valamennyire megállapították a helyi viszonyokat, elhatározták, hogy szeptember 12-én végrehaj-

AZ EJTŐERNYŐSÖK FELALITJÁK A GÉPPUSKÁT ÉS MEGROHANJÁK A BÖRTÖN-ÉPÜLETET.

EGYMÁST SEGÍTIK ÁT A MAGAS FALON AZ EJTŐERNYŐSÖK.

ják a Duce kiszabadítását. E napon az SS rohamvezető délután 2 óra 10 perckor egyelőre mindössze kilenc emberrel elsőnek érte el a helyet, miután repülőgépe 4500 méter magasságból zuhanórepüléssel, a céltől néhány száz méternyire földet ért.

Az SS rohamvezető emberei nyomban a leszállás után géppuskát helyeztek állásba a ház előtt az izgatottan keresztül-kasul szaladgáló karabinierekkel szemben, a rohamvezető pedig két emberrel előreszegett géppisztollyal az épületnek hozzájuk legközelebb eső hátsó pincebejáratába hatolt be, amely, mint kitűnt, a rádió-helyiségbe vezetett. A géppisztoly agyával mért néhány csapással a rádióállomást szétrombolták. Minthogy ezen az úton nem tudtak tovább behatolni a házba, a csoport sietve ismét a szabadba ment, hogy más bejáratot keressen. Időközben leszállott az ejtőernyősök századparancsnoka, egy főhadnagy, további csoporterősítéssel és nehéz fegyverekkel. Az SS rohamvezető embereinek vállát használva létrául, felmászott egy 3 méter magas kiugró épületrészre, átugrotta a falat és váratlanul maga előtt látta a ház főbejáratát, amelyet karabinierik őriztek géppuskákkal. A rohamvezető és emberei géppisztolyukat előreszegezve rákiáltottak a karabinierikre: „Mani in alto!” — Fel a kezekkel! Megrémlve és teljesen megzavarodva, a karabinierik nyomban eleget tettek ennek a felszólításnak.

Ebben a pillanatban a rohamvezető a második emelet egyik szobájának ablakában megpillantotta a Ducét. Feléje kiáltott: „Duce! Vigyázat, vissza az ablaktól!” Ugyanakkor a feltehetően emelet egyik ablakában megjelent egy karabinieri alezredes, mint később kitűnt, az őrség parancsnoka. A rohamvezető haladéktalanul ráirányította géppisztolyát és rákiáltott: Fel a kezekkel! A karabinieri tiszt nyomban felemelte karjait és ezt kiáltotta: „Ne löjjetek! Ne löjjetek!”

A Duce megjelenése az ablakban a rohamvezető számára lehetővé tette, hogy a fogoly Mussolini pontos tartózkodási helyét könnyebben megállapítsa. Minthogy időközben további erősítések szálltak le, a ház előtt felállított olasz géppuskákat lábával félrerugva, néhány emberével berontott a házba, fel a lépcsőkhöz, felszakította a Duce szobájának ajtaját s máris szemben állt a Duceval, akit még a szobájában is két olasz titkosrendőr őrzött. A két titkosrendőrt az SS-emberek erőszakkal eltávolított-

BEHATOLÁS A FŐÉPÜLETBE.

ták a szobából, a rohamvezető az ablakhoz sietett és a ház előtt lövésre készen álló embereinek további parancsokat adott. Ezután jelentkezett a Ducenál:

— Duce, a Führer küldött, hogy Önt kiszabadítsam. Most az én védelmem alatt áll. Remélem, hogy minden szerencsésen ment.

A Duce szólanul feléje lépett, s mélyen megindulva átölelte, majd ezt mondta:

— Sejtettem ezt és sohasem kételkedtem abban, hogy a Führer mindent meg fog tenni, hogy innen kiszabadítsam. Az első német ejtőernyősök megérkezése után félórával a hegyen, a legnehezebb viszonyok között, leszállott egy Fieseler-Storch mintájú repülőgép, amelynek az volt a feladata, hogy — más biztos lehetőség híján — véglegesen biztonságba helyezze a Ducet. A Duce kiszabadítójával együtt a repülőgépbe szállt. A gépet a légi fegyvernem egyik századosa vezette. A sziklatömbökkel teli és rendkívül kicsiny, lapos területről csak a pilóta kiváló repülői képessége tudta a levegőbeszállást megvalósítani. Nekifutásakor a repülőgépnek egy árkot s át kellett ugrania, utána 500 méter mély sziklaskadákba ereszkedett le, míg végre a pilóta teljes biztonsággal gépével felemelkedett és biztos kézzel vezette az Abruzzók szikadékos völgyei felett. Ezzel az utolsó akadályt

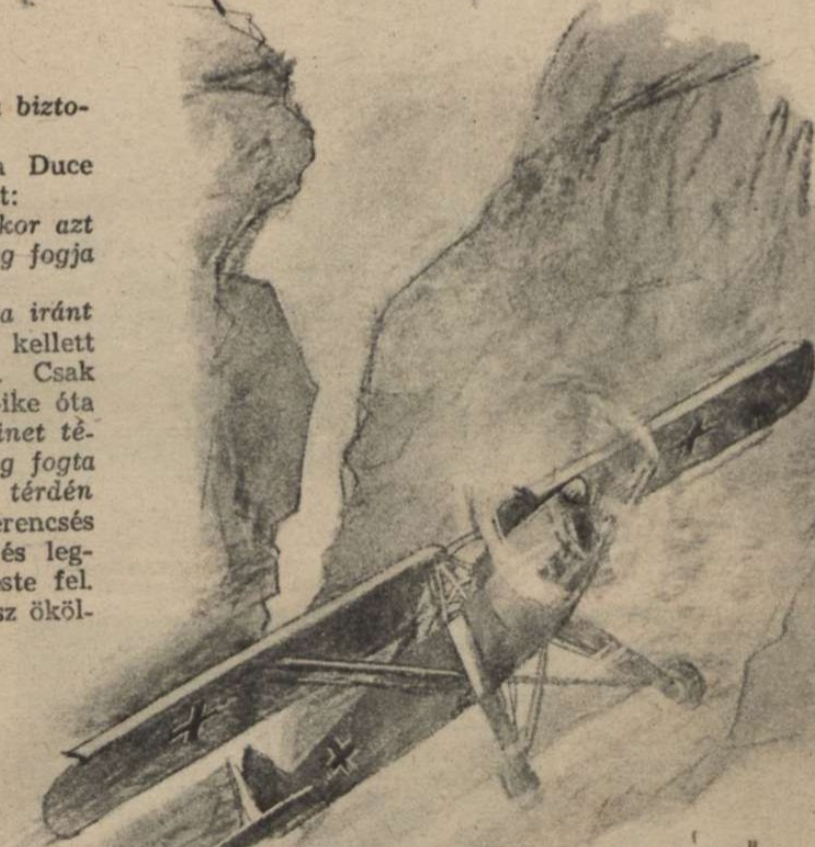
is leküzdötték s a Duce kiszabadítása biztosítva volt.

Az első szavakról, amelyeket a Duce mondott, a kiszabadító így nyilatkozott:

— Mussolini hangja remegett, amikor azt mondotta, tudta, hogy Hitler Adolf meg fogja menteni.

A Duce azután feleségének sorsa iránt érdeklődött. A repülőúton válaszolnom kellett egymást rohamosan követő kérdéseire. Csak tölem tudta meg, mi történt július 25-ike óta Olaszországban. Amikor a fegyverszünet tényleg történt neki jelentést, izzó harag fogta el. Jobbkeze, amely eddig fesztelenül térdén nyugodott, ökölbe szorult. A Duce a szerencsés leszállás után elsősorban feleségét és legszűkebb családi körének tagjait kereste fel. Közben üdvözölte fiát, Vittorio-t, az olasz ökölvívóport volt vezetőjét is, aki röviddel letartóztatása után már menekülni tudott.

A Führer Otto Skorzeny-nek, a fegyveres SS és a biztonsági szolgálat csoportvezetőjének, aki a Duce megszabadítására indított vállalkozást végrehajtotta, a vaskereszt lovagkeresztjét adományozta.

A „GÓLYA” A SZIKLAHASADÉKOK FÖLÉ EMELKE-
DIK A MEGMENTETT
MUSSOLINIVAL.

HITLER ÉS MUSSOLINI
TALÁLKOZÁSA.

—MANI IN ALTO!
—FEL A KEZEKKEL!

Helsinki: AZ ONSEGELY CSODAJA A FINN FŐVÁROSBAN. Rengeteg felvágott fát szállítanak be Helsinkibe az erdőkből a téli hónapokra. A fűtőanyagot a város minden rendű és rangú lakója vágja és aprítja fel.

KÉT FINN LEANY AZ ERDŐBE INDUL a csak akkor térnek vissza az iskolába, ha már 5 kubikméter fát kivágtak...

Berlin: GYERMEKVEDELEM A BOMBÁZOTT NEMET FŐVÁROSBAN. Hatalmas menhelyeket építettek a föld alá, a csecsemők elhelyezésére

←
VASÁRNAP REGGEL. munkába indulnak Helsinkiből az önkéntesek. A nemzeti becsület kérdése lett a segítés a falun és az erdőben

Berlin:

OLASZ MUNKÁSOK gyűlése a német birodalom fővárosában. Számos hasonló gyűlésen az olasz munkásság állást foglalt a fasiszmus mellett

Világ

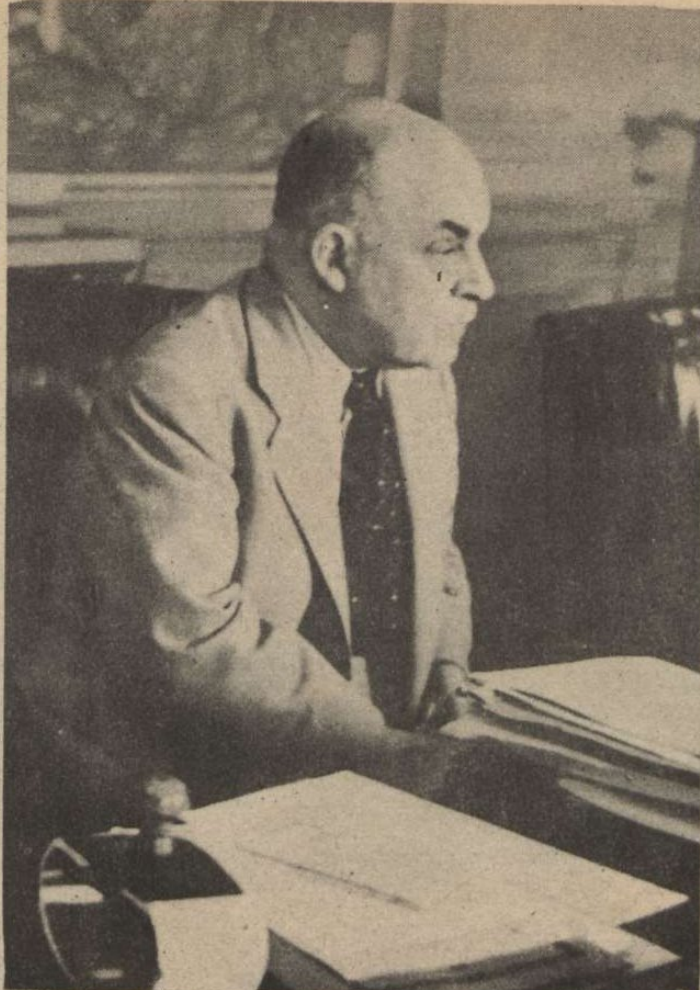
SURU SOROKBAN állanak a gyerekágyak, a legmodernebbül felszerelt és ellátott tömegóvóhelyeken

Páris: AZ APA ÉS KÉT FIA a bolsevizmus ellen küzdő európai front önkéntes francia katonái. Az apa, Péro Maurice, Verdun alatt harcolt az első világháborúban

Genf: GUISAN TÁBORNOK, a svájci hadsereg főparancsnoka szemlét tartott a déli határt biztosító csapatok fölött

Szófia: BOZSILOV, az új bolgár miniszterelnök

Berlin: SPEER FEGYVERKEZÉSI MINISZTER, a háború számára átvette a német birodalom egész termelésének irányítását.

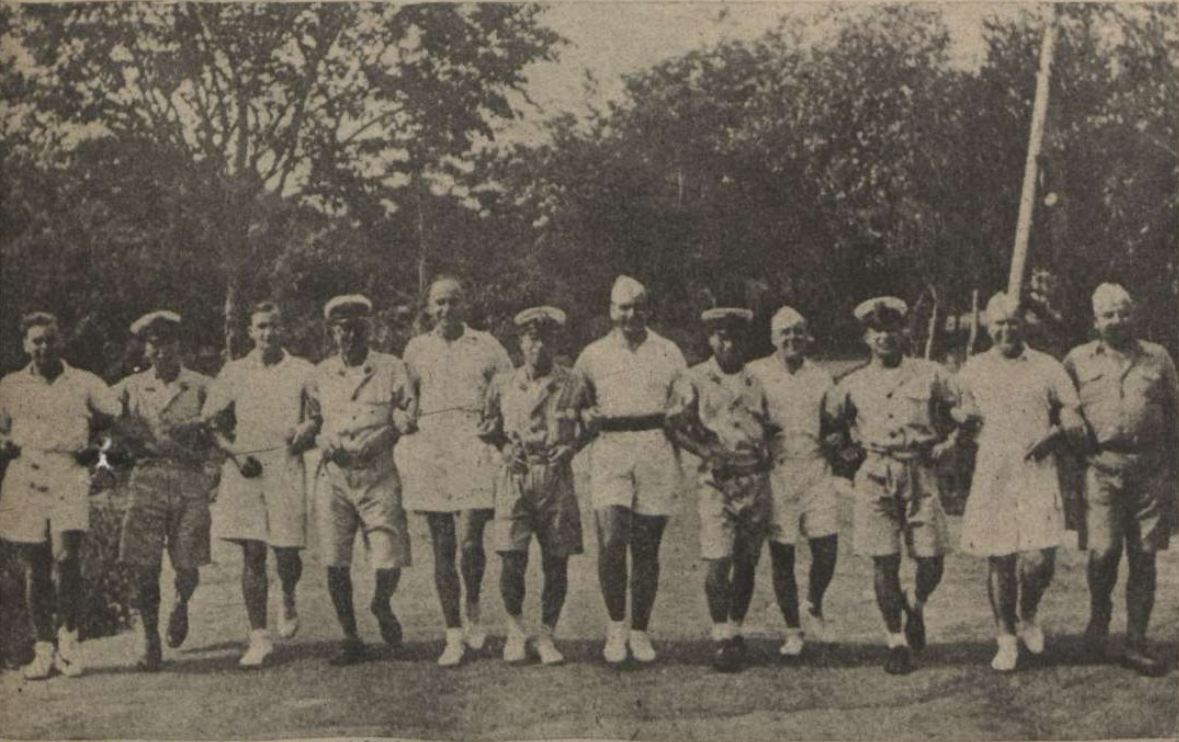
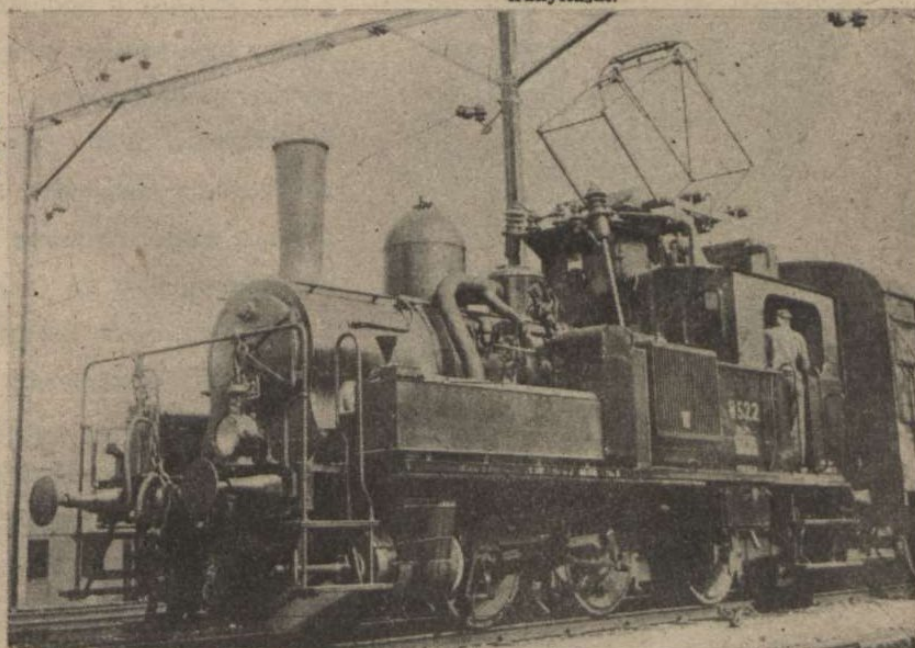
világ

Bern:

"HÁBORÚS MOZDONY" SVAJCBAN. Ez az új típusú svájci mozdony, a szükség szerint, hol szénfűtessel, hol elektromos áton előállított gőzfűtessel szalad

Tokio:

JAPAN ES NEMET TENGERÉSZEK a Szunda-szigeteken. Német rombolók lelátogatnak az ellenséges blokádon át, a Csendes Óceánra is...

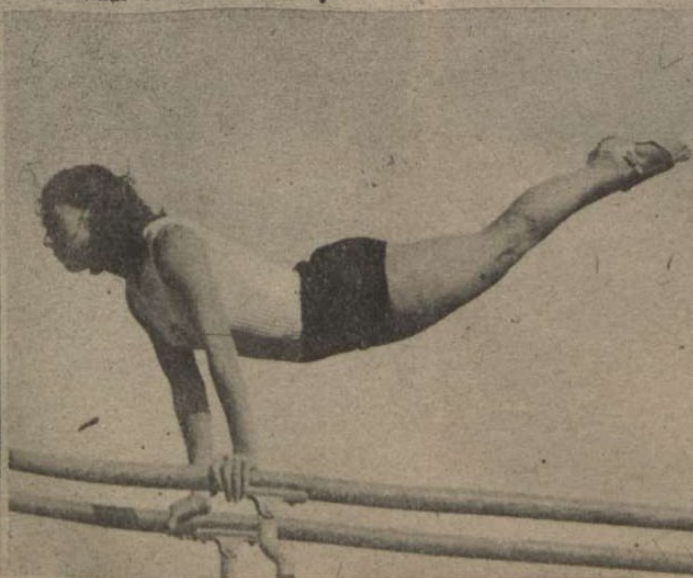
PERE MAURICE és katonafial búcsúznak a családtól, mielőtt a szovjetfrontra indulnak, a közös európai ellenség ellen

Ausburg:

IRMA WALTHER-DUMBSKY, a német női nyolcas atlétikai verseny győztese

Kiev:

REGI JO SZOKÁS SZERINT... A szamovárban faszén forralja a teavizet s a faszén izzásba vörösi a fújtatónak használt csizmaszár. „Igy csináltuk mindig”, mondja a vidám Vaszil Vasziljevics...

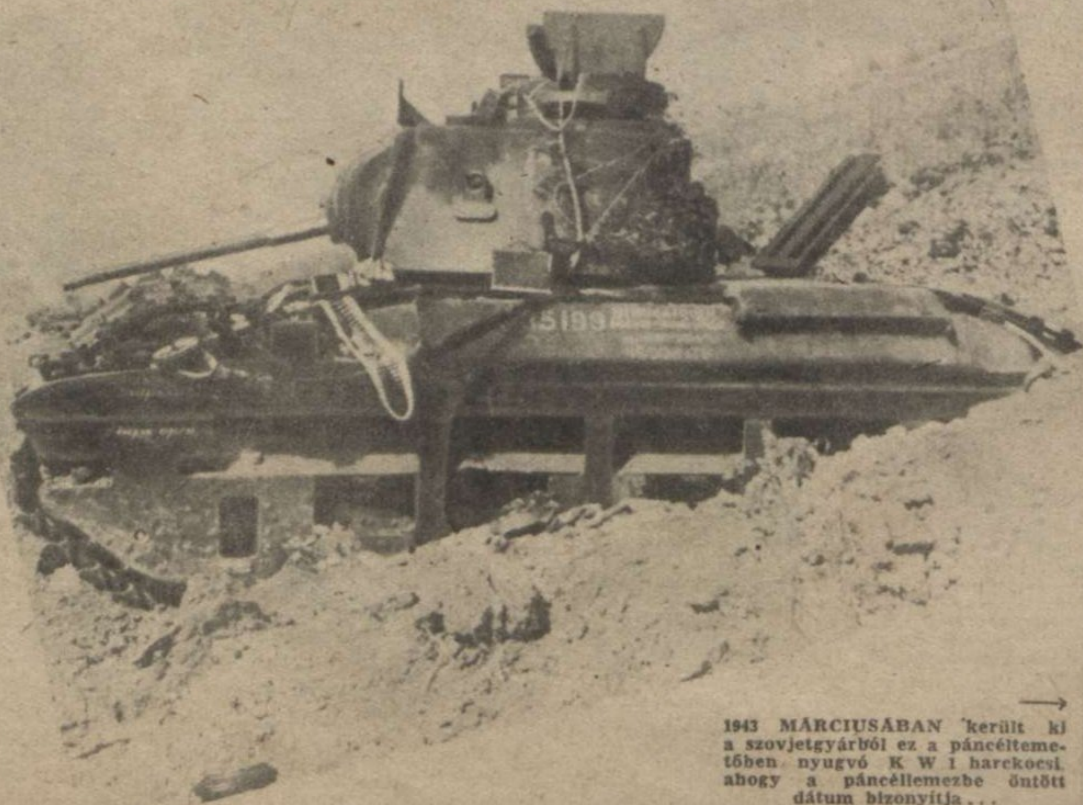
Páncélos temető

Naponként 150—250 ellenséges harcköcsi pusztul el a keleti hadszíntér félelmetes arányú csatáiban s akik olvassák a hadijelentés egyszerű számadatait, bizony igen sokszor gondtalanul siklanak el a nap minden percében lezajló halálos küzdelmek példátlan története fölött, pedig az európai kulturát és szabadságot védelmezik a nagy elhárító hadművelet hősei, a vörös hadsereg ádáz rohamai ellen. A szovjetseregek a 26 tonnás T 34 és a 44 tonnás K W 1 harckocsik beláthatatlan tömegeit vetik az elkeseredett küzdelembe s ahol ezek a páncélos alakulatok elérik a német védelmi vonalakat, vagy összecsapnak az ellenrohamokba lendülő német páncélosokkal, ott valóságos temetők képződnek a roncsokba lőtt acélszörnyetegekből. Termelési csata tombol a szovjetföldön, amelynek végső eredményét nem földben, hanem a seregek mögött dolgozó munkaszervezeteknek és a harcosok kiválóságának aránya szerint dönti el a történelem...

↑ EGY A 15.000-BŐL!... Fekete füst gomolyog elő a szovjetpáncélosból s a német harcos pisztollyal a kezében várja, hogy lesz-e, — szerencsés fogoly...

↑ AZ ANGOLSZÁSZ MARK II A SZOVJETFÖLDÖN. Egy gránátölésérbe csúszott a kegyetlen erejű találattól...

→ 1943 MÁRCIUSÁBAN került ki a szovjetgyárból ez a páncéltetőben nyugvó K W 1 harcköcsi, ahogy a páncéltetőbe öntött dátum bizonyítja...

FELKÖR-FORDULAT A LÖVÉS ROPPÁNT SÚLYÁTOL. A hernyó talp szakadt szét a harckocsin s legénysége fogságba került

↑ AHOGY A STUKÁK DOLGOZNAK. Amerikai gyártmányú harcköcsi — több részletben...

A FŐVONAL ELŐTT.

↑ A német gyalogsági állás keskeny szakaszán 3 óriás-tank akadt el a páncéltörő ágyúk közelharcában

МОСКОВСКИЙ МЕТРОПОЛИТЕН

1943

a Szovjetfronton

↑ A PÁNCÉLOSVONAT sem bírja elviselni a német zuhanóbombázók szörnyű rohamát...

TÜZET FOG EGY KANADAI PÁNCÉLOS!
Csodálatos hidegvérrel engedték közelre a német tüzérek a Kanadából szállított hatalmas harcokcsit s egyetlen lövéssel végeztek vele

← A MENEKÜLÉS MELYRE TAPOSOTT útjának végén leterítette a páncéltörő ágyú a T-34-es szovjet harcokcsit

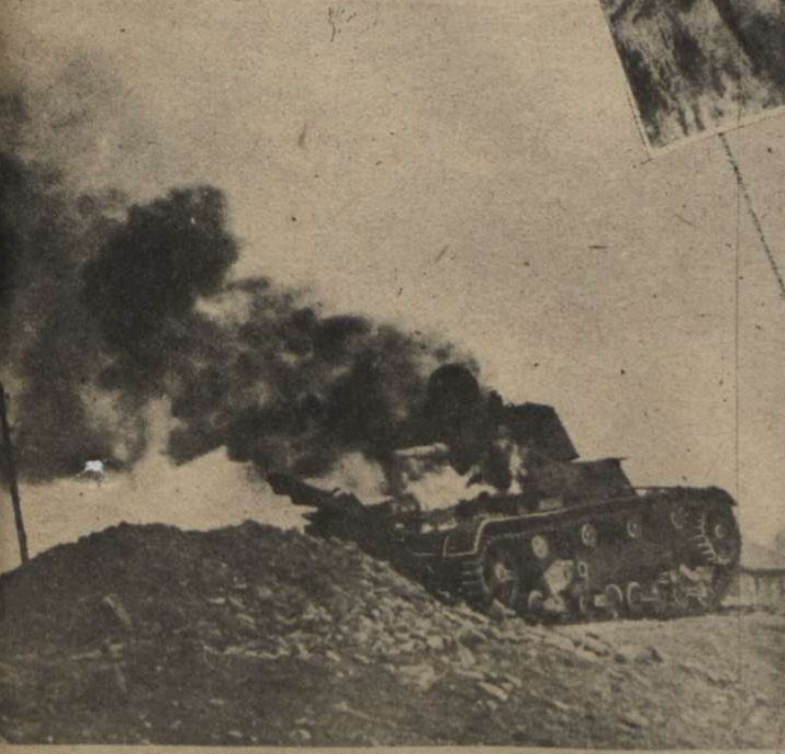
→ A GÉP ÉS AZ EMBER...
13 rohamot vertek vissza a németek néhány nap alatt, ezen a letarolt területen

↑ ÉS MÉGIS!...
Ágyúval, repülőgéppel, páncélosokkal és kézigránáttal, szakadatlanul folyik a véres küzdelem a vörösek harcokcsi áradata ellen

← BEROHANT A VÉDELMI ÁLLÁSRA!
De ott a német kézigránát kötegek felgyújtották...

... FELDÜLT MEZŐKÖN, hevenyészett sáncok, gránátölcsérek és kísérőök tűzbeborult harctereln, városok és falvak utcáin, egyre szélesebben terpeszkedik el a szovjetpáncélosok temetője. Ez az egyetlen temető a világon, amely élethez segíti a kultúr-emberiséget! →

A SZÖRNYŰ HARC VÉGÉN. A súlyosan sebesült szovjet-katona segítségére vár, a két arcvonal között...

RAAL KAPITÁNY, a híres vadászpilóta, 200. légi győzelme után megkapta a tölgyfalombot

ÚJRA TÁMADNAK! A keleti hadszíntér több szakaszán, a vonalakba betört ellenség hátulról is támad, hogy kimeneküljön a kátlanból

HADIJELENTÉSEK,

Összefoglaló, leegyszerűsített sürgőnystílusban a legnehezebb beszámolni a hét megáradt eseményeiről, ha az összefüggéseket, az idegháborút és a frontokra nehezedő fegyveres nyomást, legalább halványan érzékeltetni akarjuk. A könnyebb feladat, kiadni a befutó hírek százait és ezreit, válogatatlanul, ahogy érkeznek s rábízni az olvasóra, hogy kedve szerint válogasson s hihető és hihetetlen dolgok között, amíg szabad ideje engedi... Mostanában ugyanis, heti 56 órás munkaidő nem elég, a zuhatagokban érkező nemzetközi hírforgalom lelkiismeretes áttanulmányozására sem s a kenyérkereset gondjaival elfoglalt ember hovatovább csak a nagybetűs címekből formálja ki véleményét a világ véresen vajdú sorsáról. Az események pedig valóban az égig tornyosodnak, a helyzet állandóan változik s az egymásnak feszült erők elkeseredett csatájából a jók a döntés vágyát és lehetőségeit olvassák ki. Nem hiszünk a közeli döntésben, de látjuk a világháború ütemének meggyorsulását s érezzük a felviharzott sorsharcok világtörténelmi jelentőségét...

Olaszországban

a hét folyamán, a legfőbb kérdésekben tisztázódott a helyzet s a kegyetlen összeroppanás következményei nem mutatkoznak olyan mértékben, ahogy azt ellenséges oldalon remélték. A hivatalos német jelentés szerint, már a hét közepén „meg történt a hadsereg lefegyverzése”. Az Adriai tenger keleti partján, Dalmácia, Albánia és Montenegró térségében, Görögországban és a görög szigeteken az olaszok lerakták a fegyvert s tekintélyes csapatrészek a németek mellé állottak, folytatni a harcot. Az olasz hadiflotta nagyobb része kifutott a kikötőkből s angol kikötőkben vetett horgonyt. Több külföldi hír érkezett arról, hogy az olasz király és Badoglio Palermóba menekült. A megszállott olasz

területen a német katonai hatóságok kihirdették a hadiállapotot. Minden volt olasz katona jelentkezni köteles és szigorú rendelet intézkedik a hadianyag és az állami tulajdon képező javak sörgős beszedéséről. A fogságból kiszabadított Mussolini, első napiparancsaiban kihirdette, hogy átveszi az új nemzeti fasiszta párt vezetését, felállítja a feketeinges szervezeteket s megszervezi a nemzeti ellenállást Németország oldalán. Mussolini első rádióbeszédében beszámolt eltávolításának drámai körülményeiről s fegyverbe és munkába szólította régi híveit.

A salernói csata

hatalmas arányokat öltött, de az eredményeket és veszteségeket tartózkodással kell megítélni, mert egyelőre senki sem tudhatja, hogy a német hadvezetőség hol tervezi az olaszországi front megmerevítését. Lehetséges, hogy Salernónál csak nagyobbarányú késleltető hadművelet folyik, de ebben az esetben is bámulatos, hogy Kesselring milyen gyors és határozott ütésekkel mért az angol-szász haderőre. A salernói partraszállás folyamán, a német légi haderő 94.000 tonna hajóteret, már az első kísérletnél elsüllyesztett. A szállítóhajókat kísérő hadihajókból 34 egység süllyedt el és 71 hadihajó súlyosabban megrongálódott. A hét elején Salerno és Eboli között csatát vezetett Clark amerikai tábornok hadserege s 10.000 halottat hagyott a harctéren. Az amerikai hadsereg maradék része visszaozónlott a partmenti sávba s az angol hadihajók tűzvédelme alatt várták meg az új erősítések beérkezését. Az újabb hírek szerint, a front déli szakaszán az angolok túlnyomó erejű csapatokat tettek partra s Calabria térségéből Montgomery hadserege is Salerno alá érkezett. Az angolszászok heves ellentámadásokat kezdtek, sűrű repülőrajok és csatatűzesség támogatásával s a hét végén heves

A KISÉRTETERDŐ. Így hívják a német gránátosok a Laduga-tótól délre fekvő előretolt állást, amelyet állandóan rohamoznak a vörösök

A KISÉRTETERDŐBEN egyetlen golyó sem maradt épen a fákon! Gránát, bomba, puskagolyó, szilánkokra hasogatta az erdőt...

A NAGY CSATA TÚZE AZ EJSZAKÁBAN. Fantasztikus látvány a vörös és sárga tűzesíkok végtelen sora a megtámadott és keményen védett német állások körül...

A HALÁLÁROK. Ember-ember ellen küzd a sáncokban, ha a szovjetroham első hullámai elérik a védelmi övezetet

A KUBÁNI NADASOKBAN

CSATÁK ÉS ÚJ FORDULATOK Irta: Rajniss Ferenc

harcok dúltak, váltakozó szerencsével az összes frontszakaszokon.

Az erőteljes salernói német támadás megakadályozta a Calabriában harcoló német egységek elvágását s ezek a visszavonuló csapatok, Kesselring hadseregével együtt, a hét végén egy megrövidített védelmi vonalat foglaltak el, makacs és kitartó harcok után.

Különböző forrásokból származó hírek szerint, az angolszász hajóhad az Adriai tenger bejáratánál, a Jóni-tengeren, nagyjából szabású hadműveletekre készülődik, a Balkán irányába. A tarantói angol partraszállás s Brindisi és Bari elfoglalása óta, az angol sajtó sokat foglalkozik a balkáni kérdésekkel s különösen a szerb partizán csoportok összefogásának szükségességét hangoztatja, a Fiume, Susak és Spalató felé irányuló támadások megszervezése érdekében... Anglia minden erejével terjeszti a Balkánon az idegháborút s valószínű, hogy a partizánok között már ejtőernyős propagandisták dolgoznak...

A szovjetfronton

dühöngő csaták jellemzésére elfogytak a jelzők. A kubáni hídfőtől a szmolenszki térségig harsog a szakadatlan rohamzaj s az ütközetek súlypontja lándgva, menydörögve gördül egyik helyről a másikra. A páncélos hadseregek fogaskerékszerűen egymásba kapaszkodtak s birkózó erejük tarja mozgásban a frontot. A német hadak az elválásra, a szovjetseregek a tapadásra törekednek... A német hadműveleti és hadászati tervekben alapvető változások jelei mutatkoznak. A frontrövidítési mozdulatok folyamata még nem fejeződött be. A német hadsereg lényeges területeket ad fel, — de ami a legfontosabb, — a szerves, összefüggő arcvonalat sehol sem engedte megszagatni. Rendületlen a ru-

galmas ellenállás s a visszacsapások borzalmas ereje meghiúsítja a legfontosabb pontokon a vörös hadsereg áttörési kísérleteinek eredményes befejezését. A 10 hetes csatában a szovjet számbeli fölénye az összes támadási pontokon mindmáig kétségtelenül megvolt, de a „kimeríthetetlen tartalékok” meséjét borzalmasan megcáfolták a vörös hadsereg veszteségei.

A nagyszabású arcvonalkiegyenesítés hadmozdulataiban a németek feladták Brjanszk városát és Novorosszijszk kikötőjét. Novorosszijszkban napokig tartott az ádáz közelharc a város utcáin. A kubáni hídfőnél sok szovjetroham véresen összeomlott. A déli arcvonalon a hét végén zuhogott az eső, de a harcok hevessége csak átmenetileg csökkent. Khar-kovtól nyugatra és délnyugatra, Perekopnál és Tarankovka két oldalán s Khar-kovtól északnyu-

gatra, egységesen vezetett hatalmas páncélos és gyalogos támadásokat fogott fel a német haderő, súlyos és nehéz harcokban. Egy bekerített szovjet páncélos hadtest a déli front középső szakaszán felmorzsolódott. Nesin térségében a hét végéig aránylagos csend uralkodott, de a német felderítés nagy szovjet csapatösszevonásokat jelentett.

A hét végére a csata súlypontja világosan kialakult, a Vjazmától nyugatra fekvő területen! A vörös hadsereg főtartalékait, a Roszlavl—Moszkvai és a Szmolenszk—moszkvai fontos gépkocsi utak közötti területen dobták a küzdelembe. Ennek a gigászi hadseregcsoportnak páncélos éke Jarcevo körül tör Szmolenszkre, jobbszárnya Bjelij térségében harcol s balszárnyával Jelnja alatt a Deszna vonalára támaszkodik. Csatarepülő kötelékek fedezik a páncélos ékek előretörését, amelyeknek első lökése után a bevetett 9 szovjetezredből csak néhány század maradt meg... Jelnjától nyugatra, egy nap 276 szovjetpáncélos pusztult el! Bjelijtől délre 48 óra alatt megsemmisült az élen haladó 4 páncélos dandár. A csata hevessége nem csökkent s új erősítések élesztik az arányaiban kiszélesedő küzdelmet. A vörösök százazrek feláldozásával versenyt futnak az idővel s a közeljövőben az a nagy kérdés, hogy ki tör be elsőnek az őszbehajló síkságokra: — Sztalin serege, vagy az eső és a feneketlen sár...

Európa nyugati végein a légi háború lángját alacsonyabbra csavarta a salernói és nápolyi öböl fölött kiélesedett légi harc, de Franciaországban 24 óra alatt 558 halottja és 1343 sebesültje volt az angolszász légi támadásoknak. Páris sokat szenvedett. A La Manche csatornában és a nyugatnorrégi partok közelében naponként sor kerül kemény ütközetekre, a partvédő egységek és az angol gyorsnaszádok között. Lángok lobognak mindenfelé a jobb sorsot érdemlő Európa körül s a hősi önvédelem csodákat művel és megérdemli a sikert!

A SPITZBERGÁK MEGROHANÁSA

BARENTSBERG VÁROSA, amely a német és angol csapatok heves harca közben a lángok martaléka lett

Angol szénbányák a Spitzbergákon. Minden berendezését szétrombolták a német rohamcsapatok

LAPZÁRTAKOR

JELENTIK KÉPEKBEN:

Nr 21 Berlin C 3300 234 18/9 1705
Magyar Futár Budapest 2/ Ungarn Postafiak 37

→ SZÍVÉLYESEN ELBÜCSÖZIK a megmentett Mussolini a hős ejtőernyősöktől. Már zúg a „Gólya” motorja...

(A Magyar Futár rádióképe)

← MUSSOLINI A MEGSZABADÍTÓ REPULÓGÉPBEN. Még egy perc s a gép a veszedelmes sziklahasadék fölött a magasba lendül a Gran Sasso keskeny sík területéről...

(A Magyar Futár rádióképe)

↓ HATALMAS GYŰJTŐTÁBOR Bozenben, a modern sportpályán

↓ ENZO GROSSI olasz sorhajókapitány személyesen jelentkezett Dönitz vezértengernagynál és kijelentette, hogy a neki alárendelt kötelékekkel együtt a németek oldalán folytatja a harcot a közös ellenséggel szemben

EGY FONTOS OLASZ KÜZLEKEDÉSI CSOMÓPONT BIZTOSÍTÁSA

NÉMET ÚTEGÁLLÁSOK A SALERNÓI FRONT KÜLSŐ ÖVEZETÉBEN, A SZÖLLŐHEGYEK KÖZÜTT.

KÉNYES KÉRDÉS

— Mondja fővezér elvtárs, nem lehetne nagyobb területeket elfoglalni és kevesebb páncélost elveszíteni? ...

EZ LESZ A BALOLDALI DIVAT?...

A FŐNÖK KÖZBESZÖL:

AHOGY A SZÉL FÚJ...

ÉRTHETŐ

— No, de Svartz úr! Tele van a világ eseményekkel és akkor maga az apróhirdetéseket olvassa?

— Uram, ha nekem jó a helyzet, akkor csak politikát olvasok, de ha rossz, akkor visszatérek az apróhirdetésekre ...

— Uraim, az életünket és a vérünket már felajánlhatják, de zabot még ne igényenek! ...

I.

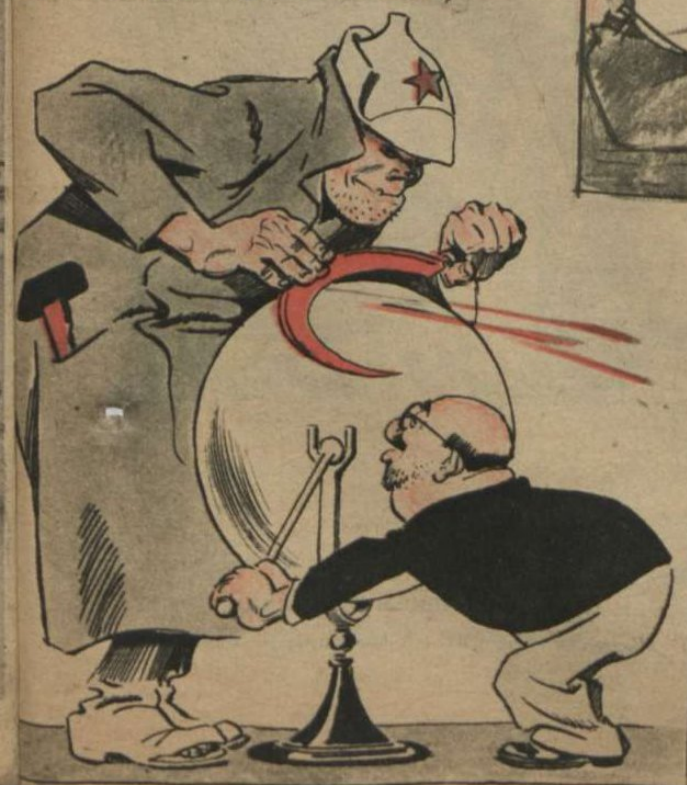
— Barátaim! Mindig mondtam, hogy baj lesz Mussolinivel. Az én ösztönöm csálhatatlan! ...

II.

— Barátaim! Mindig mondtam, hogy ne féltsétek ti a Mussolinét. Az én ösztönöm csálhatatlan! ...

A SZOVJET KÖSZÖRŰSE...

RÁDIÓISKOLA

A milliomos apa: Soha sem lett volna időm meggazdagodni, ha mindazt megtanulom, amit most a fiamnak közvetítenek rádión.

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(57.)

Ó, mindez nem volt könnyű dolog. A fegyelemnek valami egészen csodálatos mértéke kellett hozzá, hogy pontosan olyan tudjon lenni, amilyennek lennie kellett, megnyerni a bizalmat, elosztani a kétségek és félelemnek leghalványabb jeleit is azok szívéből, akiknek, — tudta ezt pontosan, — csaknem erőszakot kellett elkövetniök érzéseiken, ha nem akartak rá gyűlölettel nézni. Diszciplína — ahogy Reményi Andor mondogatni szokta, — ez az élet minden igazi sikerének titka. Fegyelmezni magunkat, nem azt tenni, ami jólesnék, hanem ami éppen szükséges és hasznos. Milyen jól megtanulta a leckét! S talán hasznát is veszi... Hiszen délután együtt utazik Pestre Gyéressy Ádám szöke leányával. Együtt, — kettesben.

Nem volt könnyű dolog idáig jutni. Drága idejéből egy hetet pazarolt a kastélyban való időzésre, holott égő türelmetlenség emésztette, s úgy kellett visszafognia magát minden nap: nehogy összecsomogjon, kirohanjon az állomásra s felüljön a vonatra, amely visszaviszi Pestre, az életbe, ahol ki tudja mi minden történik azóta, hogy ő elutazott. Az első napokban még halvány célzást se volt szabad tennie. Az öregasszony beteges, gyöngé, ijesztően leromlott, talán nem is él már soká. S a beteg emberek mindig gyanakvók, ősztokeik jobban és tisztábban működnek, megérzéseik vannak, mintegy távolbalátókká válnak. Tudta ezt még Rozeléről.

Csupa részvétel volt ezekben a napokban, csupa gyöngédség, s majdnem maga is meghatódott olykor saját jóságától.

Az özvegyet valóban ijesztő állapotban találta. A veszteség, a legnagyobb, ami érthette még: — fia eltűnése, egészen leverte és az első időkben ágyba is döntötte. Később, mikor valamelyest összeszedte már magát, árnyékként járt-kelt a házban, valószerűtlenül elvékonyodott testtel, melyet a gyászruha csak még jobban kihangsúlyozott. A földet is alig érintette, ahogy átsuhant a szobákon, hófehér hajával, pergament-szín bőrével, a régi ház kísérteteként. A bánat és feloldhatatlan szomorúság úszott körülte, enyhe kriptailatként, megfagyaszta minden mosolyt és suttogóra halkítva minden kimondott szót.

Juda ijedten nézte, s csak később hatalmasodott el rajta az öröm, hogy ime, rövid idő múlva talán egészen egyedül marad a leány, — az ő gyámkodására hagyatva. Zavarta talán a tudat, hogy ez a félig-élő, félig már csupán árnyék asszony fátyolos szeme rajta pihen és aggódón kíséri utolsó gyermeke lépéseit? Nem, ily szentimentális gondolatok nem fordultak meg fejében, de nem akart többé komplikációkat. Nyugodtan akarta élvezni az utolsó zsákmányt, ami a pénzen kívül még érdekelte, s aminek megszerzéséért annyit áldozott eddig. Hiszen megkaphatta volna, erőszakkal, csellel, eddig is. Az élettől mostanáig mindent úgy vett el: nyers és határozott mozdulattal, talán az első, amiért nem nyújtotta ki kezét, ez a leány volt. Azt akarta: magától hulljon karjaiba, a megadás gyöngéd kínálkozásával, ajándékként. Hogy érezze a hódítás örömét, végre, először.

De türelme lassan kifogyott. Meddig várjon? S mit kell tennie, hogy szeresse? Nem értett az udvarlás művészetéhez, soha nem volt reá szüksége, soha nem tanulta meg. El kéne kápráztatnia? Lábai elé szórni pénzét, vagyonát felajánlani? Gyakran volt úgy, hogy Andortól kér tanácsot, de attól tartott: kineveti, gúnyt űz belőle. Megvásárolni, — ezt tudta volna csupán, az adásvétel gyakorlásából állott az élete eddig, ebben volt gyakorlata. De vannak dolgok, amiket pénzzel nem szerezhet meg az ember, a Gyéressy Ádám leánya is e megfizethetetlen javak közé tartozott. Maradt mint végső eszköz: a ravaszság, a lelemény, a kíméletlenség fölénye, az, amivel a vadász megszerzi zsákmányát.

— Nem tetszik nekem a maga színe... — mondta egy este, a lámpa alatt ülve, a nappali szobában a lánynak. — Túláságosan sápadt. Keveset jár a levegőn?

Az öreg asszony a karosszékekben nyugtalanul figyelt fel. Az utolsó kincséről volt szó, e törekény és

finom teremtsérről, aki apja vonásait hordozta s a férfire emlékeztette, valahányszor ránézett. A végzet vele jelentkezett a családban, az ő gyenge egészsége volt az ok, amiért adósságot kellett a birtokra felvenni, s vinni a veszélyesen szerzett pénzen Davosba, érzékeny tüdejével. Talán jobban szeretették mindketten a fiúnál, aki valóságos vasgyűrű volt, szertelen. Ó, csak neki ne történjen semmi baja...

— Úgy gondolja, hogy rossz színben van? — rebent a szava.

— Igen... Kissé halvány, s ezt nem indokolja még a téli szobalevegő sem.

— Jaj, Istenem...

— Vigyázzon magára...

Aztán másról kezdett beszélni, csak szeme sarkából figyelte; az anya tekintete hogy tér vissza újból és újból a keskeny, finom arcra, az aggodalom és félelem riadt kifejezésével.

Valóságos haditervet eszelt ki, messziről kerülve meg a célt s már a negyedik napon, csak úgy mellékesen, megjegyezte, hogy nem ártana, ha egy alapos vizsgálatot végeznének a kisasszonyon. Persze, ehhez nem falusi felcser kellene, hanem komoly orvos, talán valamelyik egyetemi tanár, akiben bizalma van az embernek. Csak ne volna tél és ne lenne az utazás e háborús időben oly kínos és szenvedéssel teli, hiszen az ablakok helyén már csupán deszkák, hevenyészett papírborítások vannak a vasúti kocsikon s valóságos istenkísértés volna oly hosszú kálváriára vállalkozni egy idős dámának, meg egy talán nem egészen egészséges, fiatal hölgynek.

— Meg kell várni a tavaszt, akkora talán megváltoznak a viszonyok... — mondta. — Csak...

Félbeszakította a mondatot, amelynek felemelt, furcsán csengő hangsúlya fenyegető volt és olyasfélért jelentett: csak késő ne legyen akkorára.

Többé nem említette se a betegséget, se az orvost. A pesti életéről beszélt sokat, a vad hajszáról, amiben az emberek egymást tiporják a pénz után s némi megvető hangszíval emlékezett e tevékenységről, mintha neki semmi köze nem volna hozzá. Színházi estéket emlegetett, neveket mondott, melyeket ő is úgy hallott csak, másoktól, főként Andortól, de ügyesen állította be a dolgot olyan színben, mintha baráti körébe tartoznának az arisztokraták, politikusok, színészek és magasrangú katonák. Hanyagul fecsegett, nagyvilági pózban, gondtalanul, olyan emberek módjára, akiket nem érint a háború ezernyi kellemetlensége. Néhány szót ejtett háztartásáról, munkájáról, a bankról, amelyet igazgat, s mindebből egy komoly és szolid férfilelet körvonalai bontakoztak elő.

A hét végén, — uzsonna után volt, pontosan emlékezik rá, — hogy néhány percre egyedül maradtak az özvegyel, Gyéressy né hirtelen karjára tette kezét és suttogva mondta:

— Azt hiszem, szegénykémnek csakugyan nincs egészen rendben az egészsége... Istenem... Borzasztó volna, ha...

— Aggodalomra talán nincsen ok, méltóságos asszonyom... De az óvatosság semmi esetre se árt.

— Igen... És arra gondoltam, hogy... tudja, sokat fontolgattam magamban ezt a dolgot... Arra gondoltam: okvetlenül meg kéne nézetni egy orvossal. Neki gyöngé a tüdeje, talán tudja... De hogy induljak el vele oly messzi útra? Hiszen én halok meg, mire Pestre érünk abban a borzasztó vonatban! Ide nem jön el konzultálni egy professzor. Valahogy talán meg lehetne oldani...

Már nyelvéen volt a szó, hogy kimondja, újjongva és diadalmasan: elviszem én, — de kemény fegyelemmel parancsolt magának hallgatást, sőt arcán se mozdult egyetlen vonás. Hadd ajánlja csak ő...

— Talán... de nem is merem mondani. Mi annyi nagylelkűséget élveztünk már magától, hiszen az is, hogy megtűr bennünket itt...

Most félbe kellett szakítania:

— Asszonyom, ezt nem szabad mondani! Sokszor hangsúlyoztam, hogy boldogan teszem. Sőt, én, érzem lekötve magam, hogy szívességet tehetek kettőjüknek.

— Igen, igen... De mégis, én nem szoktam meg szegény boldogult uram életében, hogy idegenekre keljen támaszkodnom. Öregségemre próbálom meg, s az ember ilyenkor már nehezen visel el egy szokatlan helyzetet... Szóval arra gondoltam, hogy megkérném, segítsen nekünk, szegény gyámoltalanoknak...

— Parancsoljon velem.

— Ha megkérném, elvinné magával Pestre az én kislányomat?

Komolyan bólintott:

— Természetesen.

— Ő soha nem volt még egyedül abban a nagy városban, rászorulna a gyámkodásra. Sőt, azt hiszem, túlságosan is rászorulna, hiszen egy lépést se tud tenni oly nagy idegenségben.

— Boldogan állok a hölgyek rendelkezésére.

— Csak arról volna szó, hogy együtt utaznak, ott elkalauzolja a szállodába, azt hiszem, szegény uram a Vadászúrtban szokott szobát venni, s aztán egy jó orvoshoz. Úgy számítom, két napot venne igénybe a dolog, a harmadik nap hazajönne.

— Mindent elintézek, asszonyom... Igyekszem majd a legjobb orvost megkeresni... de...

— Csak egy szóval mondja, ha kényelmetlen, a világért se erőszakolnám... Hiszen tudom, mennyi dolga van egy üzletembernek ma.

— Erről ne beszéljünk többé! — legyintett, — szót sem érdemel. Azt akartam mondani, hogy nézetem szerint az orvosi vizsgálat egymagában kevés.

A fátyolos szemek riadtan nyíltak reá:

— Hogyan? Olyan betegnek tartja?

Juda mosolygott:

— A világért sem... A vizsgálatra inkább az ön megnyugtatója miatt gondoltam s mert az ember job-

— NEM TETSZIK NEKEM A MAGA SZÍNE... —
MONDTA EGY ESTE, A LÁMPA ALATT ÜLVE...

ban teszi, ha óvatos. Szabad egészen őszintének lennem?

— Kérem reá.

— A kisasszony itt meglehetősen egyhangú életet élt. A fiatalságnak nem csupán joga, asszonyom, hogy az örömeiket keresse, hanem egyenesen kötelessége. Az egyhangú élet a kedélyt károsan befolyásolja s a modern orvostudomány szerint a nyomott kedély a gyenge egészségi állapotú embereknek veszélyes visszahatással jár. Talán tapintatlan és kiméletlen vagyok, de meg kell mondanom, hogy a kis-

„... SOKÁIG ÜLT HALLGATVA, TENYERÉBE TÁMASZTOTT ÁLLAL...”

asszonytól a társaság hiánya is okozza szerény véleményem szerint ezt a mostani deprimált állapotot. Elvégre oly fiatal... És a két tragikus csapás, majd nem egymás után... Szóval a kisasszonynak kikapcsolódásra van szüksége. Emberek közé menni, hogy felejtse a szomorúságokat, amelyek érték, — ez jót tenne neki. Mi, megállapodott emberek, talán a magányban jobban elvseljük a megpróbáltatásokat s a csönd, amely körülvesz bennünket, lassan meggyógyít. De éppen az ellenkező hatással járhat a túlságosan érzékeny fiatalság lelkére...

— Költözzünk Pestre? Menjek vele én is?

Juda úgy tett, mintha fontolgatná az ötletet. Sokáig ült hallgatva, tenyerébe támasztott állal, s lassan, vontatottan felelt, mikor már a csend jó ideig súlyosodott a szobára:

— Ha béke volna, azt mondanám, igen. Ez volna az egyetlen jó megoldás. De ma? Nélkülözések, lemondások kegyetlen sorozata ott az élet, s ki tudja, milyen idők következnek most reánk. Nem, ez nem ideális gondolat most. A vidék nyugodt békéje megfizethetetlen kincs, ha az ember olykor ki is kívánczik belőle. Legszívesebben magam is idejőnnék, ha nem kötnének dolgaim a fővároshoz. De hogy néha, pár hétre csak, felránduljon a kisasszony, azt hiszem, ez volna neki a legjobb. Egy kis izgalom, egy kis változatosság, emberek, akik kellemesek és szeretetreméltóak, egy-egy színházi est, egy-egy operaelőadás, aminek emléke színesen elkíséri s kitölti az itthoni napokat addig, míg ismét sor kerül egy újabb pesti sejourra, véleményem szerint ez a legjobb és legkönnyebben keresztülvihető...

Elhallgatott, hogy időt engedjen az asszonynak a fontolgatásra, s aztán jó idő múlva folytatta:

— Szeretném, ha asszonyom most nem azon gondolkodnék, hogy ez keresztülvihetetlen. Nekem vannak barátaim, gazdag és gondtalan emberek. Oly szívesen fogadnák otthonukba a kisasszonyt, bármilyen hosszú időre, oly készséggel hívnák meg, ahányszor csak kedve van hozzá, hogy ez nem probléma. Nem is önöknek tesznek viszonzhatatlan szívességet, hanem nekem, mert lekötöztetted.

— Nem tudom, hogy fogadhatnám ezt el. Hiszen, azt sem tudom, kik ezek az emberek...

Nem volt könnyű dolga. Vigyáznia kellett: ne hogy erőszakolja a tervet, s gyanút keltsen szándékai felől. Álláspontját úgy védte, mintha üzletet akarna kötni, anélkül, hogy a partner sejtse: milyen lehetőséget nyit, ha igent mond. Most már otthon volt: ravaszsággal kellett célját elérnie, e tulajdonsággal, amelyből legtöbbet hordozott szívében és elméjében. Símulékonyan engedett egy-egy érveknek, maga is meghökken olykor, meghátrált, bizonytalanná vált s már-már úgy látszott: végképp lemond ötletéről, mely kivihtetlen, hogy aztán újabb argumentumot kapjon fel, mint bűvész a színes golyókat s feldobja, eljátssza vele, csak magáért a játékért, nem a tervért már. Hümmögött, hogy milyen kár, pedig a kisasszony biztosan szereti a muzsikát és neki véletlenül bérlete van az Operába, páholy, amelyben rendszerint csak egyedül üdögél, ha ugyan egyáltalán engedik üzletei, vagy barátainak engedi át az estéket. Előkelő vacsorákat emlegetett, amelyeken csupa finom ember vesz részt, hangversenyeket,

amelyek annyi örömet és vigasztalást nyújtanak s tehetetlenül emelte vékony, ragadozó-ujjú kezét a levegőbe, hogy persze, mindez hiába, ha olyan kivihtetlennek látja az özvegy a dolgot...

Végül, szívós és finom küzdelemben, mely annyi gyönyörűséget okozott neki, fordulataival, ravasz fogásaival, természetesen győzött. Sikerült eloszláttnia minden aggodalmat, kétséget, s örömmel állapította meg, hogy e rengeteg ellenérv között még halványan se bukkant fel a legfőbb s talán az egyetlen, amit ki kellett volna mondania ennek a vézna és gyenge özvegynék: — ő maga. Jól játszott, nem csak most, de eddig mindig. Mintha egy tárgyilagos bíráló elébe állott volna és azt mondja: uram, ön a tettetés tökéletes művésze. Nem árulta el magát. Nem derült ki, durván és eldisputálhatatlanul, hogy miért hívta meg őket ebbe a házba, melyet valaha magukénak mondhattak, nem világosodott meg egyszerre: miért volt oly előzékeny és áldozatkész oly hosszú időn keresztül s nem vágták a szemébe, hogy előleget adott valamiért, amit meg akart vásárolni magának, mint egy tárgyat.

— Hát... nem bánom... — hallotta a kissé még bizonytalan beleegyezést, amelyet nem fogadott kitörő örömmel, csupán a jóakarátú barát csendes elégedettségével. — Ha úgy látja, hogy ez jó lesz szegénykémnek, nem bánom. Egy ilyen öregasszonynak, mint én vagyok, nem szabad már önzőnek lennie... S ha még hozzá szegény is, félre kell tennie olyan büszkeséget, amelyre nincs joga többé. Ha az emberek jók, el kell fogadnia, mint Isten segítő kezét.

— Asszonyom, túloz... — tiltakozott, s szavai csaknem őszinték voltak most. — Nem könyörületről van szó, senki se akar jótékonytságot gyakorolni, legkevésbé pedig én kényszeríteném arra, hogy elfogadjanak bárkitől is megalázó szívességet. A barátság még nem jótékonykodás s ez semmi más, mint barátság. Kitüntetésnek veszem én, barátaim is annak fogják tekinteni.

Most, hogy az ajtó elé ért, elégedetten gondolt a győztesen megívott küzdelemre. Néhány óra még s úton lesznek a leánnyal, a kaland, élete legnagyobb kalandja megkezdődik... Mivel végződik vajjon? Mindegy, erre nem kell vesztegetni most egy töprengő percet sem. A siker bizonyos, — már annyi, mintha karjában tartaná Gyéressy Ádám leányát...

A végső elégtétel lesz az a pillanat, — egy ostorcsapásért, mely felvérezte arcát. A bosszú legédesebb pillanata, kétszeresen az, s ha megidézhethé a halott szellemét, ha volna hatalma hozzá, oda-kényszerítené a szobába, ahol először hajlik majd a láztól és szenvedélytől kigyúlt arca fölé Gyéressy Ádám leányának. Kusza és kielemezhetetlen érzés volt ez benne. Talán, ha vonaton pillantja meg egyszer, vagy utcán, mint egy futó árnyékot, a járókelők között, a dunaparti korzón, akárhol, lehet, ak-

„... DEREKA ÖNKÉNÝTELEN KACÉRSÁGGAL RINGOTT, AZZAL A MOZDULATTAL, AMELYET JUDA OLY SOKSZOR MEGCSODÁLT...”

kor is a kívánságnak ugyanezt a lebírhatalmat és megfékezhetetlen indulatát lobbantja fel benne s ugyanily makacsul szegődik nyomába, míg el nem éri. Talán... De lehet, hogy törékeny szépségét csak az a tény tette szemében végzetesen igézővé, hogy éppen annak az embernek vére folydogál kékes, átlászó bőre alatt, aki megalázta egyszer és úgy ütötte meg, ahogy egy kőbor ebet szokás. Mindegy... Az óra nincsen már messze, s akkor bosszúja kielégül, mint ahogy a végzet is elfárad egyszer az emberek üldözésében. Az engesztelődés gyöngéd percében talán azt mondja majd neki: bocsásson meg s könnyekre fakad.

Kopogott az ajtón, s a halk „szabad”-ra benyitott.

Anyá és leánya egymást átölelve állottak a szoba közepén, mintha búcsúzkodtak volna. Mosolygott az özvegy s majdnem szégyenkezve mondta:

— Látja, kérem, nem könnyű nekünk egymástól elszakadni...

Bólintott.

— Igen... Meghatóbb nincs a világon, mint egy anya ragaszkodása. Én nem érzem ezt, mióta felnőttem, s talán éppen azért tudom megérteni.

Szétnézett a nagy gonddal becsomagolt bőröndök között, amelyek útrakészen állottak már a szerény előtt s könnyed hangszúllyal tette hozzá:

— Látom, útrakészen minden.

— Igen.

— Helyes. És most engedjék meg a hölgyek, hogy asztalhoz hívjam önöket. Legyünk túl az ebéden, hiszen nemsokára indulnunk kell.

Maga előtt engedte őket kimenni az ajtón, s lassú léptekkel haladt utánuk. Éva már az útra öltözködött, sötét, testhez simuló kosztümöt viselt, amely karcsú alakját még jobban érvényre juttatta. Dereka önkénytelen kacérsággal ringott, azzal a mozdulattal, amelyet Juda oly sokszor csodált. Valami könnyű parfüm áradt a ruhájából, könnyű és édeskés, szőke haja gyöngéden hullott két oldalt nyakára s lábai karcsún, finom vonalakkal nyúltak ki a szoknya alól.

Ez mind az övé. Ez az egész könnyű test, amely talán fél karján is el bírna vinni, néhány nap múlva minden titkát kitárja előtte. Torka kiszáradt s köhögni kellett. Az özvegy hátrapillantott és Juda tekintetét fogta el. Megborzongott a két sötét szemtől, amelyek különös, nedves tűzben égtek, s csaknem hipnotikus erővel tapadtak Éva alakjára.

(Folytatjuk.)

ŐSZ